

Co jsou to pomocné vědy historické (PVH)

- Pomocné nebo základní vědy?
- soubor speciálních vědních disciplín
- zkoumání a kritické hodnocení pramenů historických věd
- určení míry autentičnosti pramene a hodnoty v něm obsažené informace

Přehled základních PVH

- Diplomatika – nauka o úředních písemnostech
- Paleografie – nauka o písmu
- Epigrafika – nauka o nápisech
- Kodikologie – nauka o literárních rukopisech (zvl. středověkých)
- Sfragistika – nauka o pečetích
- Heraldika – nauka o znacích
- Genealogie – nauka o rodových vztazích
- Numismatika – nauka o platidlech
- Historická chronologie – nauka o způsobech měření času
- Historická metrologie – nauka o mírách a vahách

Konstituování PVH

- Bella diplomatica
- Daniel Papebroch
- Jean Mabillon: De re diplomatica libri VI (1681), <http://x0b.de/mabillon/index.html>

D E

RE DIPLOMATICA

LIBER PRIMUS.

In quo veterum Instrumentorum antiquitas,
materia, & scripturæ explicantur.

CAPUT PRIMUM

I. Operis utilitas. II. Occasio. III. Scopus. IV. Duo extrema vitanda.

OVUM antiquariæ artis genus aggredior, in qua de veterum instrumentorum ratione, formulis & auctoritate agitur. Præcipuam eis fidem, si modo vera & genuina fuerint, tribuendam esse censent omnes, maximè quantum ad rei transactæ circumstantias & ad res chronologicas attinet, quæ nullo aliunde certiori testimonio, quàm ejusmodi monumentis resciri & confirmari possunt. Verùm iidem ipsi, qui hoc instrumentorum genus probant, quædam in eis falsa, suspecta, interpolata circumferri causantur: & dum in istis discernendis hærent, etiam indubitatis fidem temere abrogant aliquando. At valde mirum esset, si in tanta autographo-

rum seu authenticorum & exemplorum varietate, quæ ex tam longa annorum serie, per tot diversarum nationum manus ad nos transmissa sunt, adulterina aut vitiosa nulla reperirentur. Sed inquirendum, quàm latè pateat hoc malum, & si qua tandem arte ipsi occurrì possit: ne rei literariæ illa pars, quæ potiore sibi auctoritatem merito vindicat, vanis exceptionibus atque censuris impune violetur.

19. století

- Rozvoj ediční činnosti
- Specializace a vyčleňování jednotlivých věd
- Vznik významných badatelských institucí
- Nové metodické impulsy

- Monumenta Germaniae Historica (MGH) 1819
(<http://www.mgh.de/>)
- École des chartes 1821
(<http://www.enc-sorbonne.fr/>)
- Institut für Österreichische
Geschichtsforschung 1854
(<https://www.geschichtsforschung.ac.at/>)

- Theodor Sickel (+1908)
(metoda srovnávání písma a stylu-precizace)
- Julius Ficker (+1902)
(sledování procesu vzniku listiny a právní obsah)
- Harry Bresslau (+1926)

PVH v Brně

Původně součást oboru historie vyučovaný Václavem Vojtíškem

1925 profesor Václav Hrubý

1937 profesor Jindřich Šebánek (od 1934 jako docent)

1949 archivnictví jako samostatný obor

1991 obor pomocné vědy historické

Zaměření pracoviště: přemyslovská diplomatika (CDB), císařská diplomatika (RI), kodikologie, epigrafika, novověká diplomatika, dějiny správy ad.

<http://archivnictvi.phil.muni.cz>

www.facebook.cz/pvhbrno

**ÚSTAV POMOCNÝCH
VĚD HISTORICKÝCH
A ARCHIVNICTVÍ**
Filozofická fakulta

Hledej...

AKTUÁLNĚ ▾ STUDIUM ▾ VÝZKUM ▾ O NÁS ▾

**Odkrýváme tajemství
historických pramenů**

VÍCE O ÚSTAVU

Co je nového

LVI. medievistický pátek

29. září od 14:10

ZJISTĚTE VÍCE

Otevíráme kroužek pro mladé genealogy

Deset navazujících setkání pro žáky
a studenty od 12 let.
Jak sestavit rodokmen? Jak se
orientovat v Matrikách?

VÍCE ZDE

Rozhovory s absolventy

Každý měsíc pro Vás připravujeme
zajímavý rozhovor.

ČTĚTE ZDE